

הנס בבית לחם

הקטע הבא יצא כמאמר ביולי 1975 בעיתון קתולי אוסטרלי "The Vineyard". המחבר הוא בעלי, שמעון בר, שסגנון כתיבתו היה מופלא, והשפה האנגלית היתה שגורה היטב בפיו ובעטו.

בית לחם הגלילית משתרעת על המורדות המתונים של גבעות, המפרידות את מפרץ חיפה מעמק יזרעאל. הגבעות מכוסות לרוב בחורש טבעי נפלא, עצי אלון ושיחים בשלל צבעים. מביטים מעלה - הרמה של נצרת בצד אחד והר הכרמל, המלכותי, בצד השני. למטה, בדרום-מערב, אנו נהנים מנוף של מלבנים ומשבצות צבעוניים של יישובי עמק יזרעאל ושדותיהם. להבדיל מהקיבוץ, בו החברים חיים בשותפות מלאה, בית לחם הגלילית היא מושב עובדים בו לכל חבר יש משק קטן שלו, ורק השיווק, מכונות כבדות וניהול המושב מתבצעים על בסיס שיתופי.

היה יום שישי, שעות אחר הצהריים המוקדמות, כשחזרתי הביתה מעבודתי בתחנת הניסיונות החקלאיים בנווה יער. הטרקטור הקטן שלי בדרך כלל עושה את הדרך הזו תוך 15 דקות. אבל באותו יום לא מיהרתי. מחר שבת, לא אצטרך בבוקר למהר עם החליבה בכדי להספיק להיות בזמן בעבודה בתחנת הניסיונות. זה היה יום חורפי נפלא, השמש זרחה, סביב פרחו המון פרחים ממינים שונים. רקפות ביישניות תמירות, מוסתרות בצילם של העצים או הסלעים, הכלניות העליזות הכתימו את הנוף בשלל צבעיהם.

עיניי סופגות את היופי הקסום של הגליל ובמחשבותיי אני כבר מצפה לרגע שאראה את יעל, השלישית בין ילדינו. חכמים אמרו, שהאב יודע לשמוח רק החל מהילד השלישי, בעת שהוא תינוק. קצת מהאמת יש בזה כנראה. בהיותי איכר, לא יכולתי שלא להשוות חוסר האונים של יעל לויטאליות של עגל קטן שזה עתה נולד. מהיום הראשון שנולד העגל, הוא מפותח לגמרי, עצמאי, עומד על ארבעת רגליו ובהנפות מלאות המרץ של זנבו - מראה את התענוג בשתיית חלב אימו. בינתיים יעל מבלה את זמנה בשכיבה על גבה - אני ממש מתפלא שאין לה פצעי לחץ. אולם, להבדיל מהעגלים, יעל שלנו מחייכת. כל חיוך שלה שונה ממשנהו, כל אחד מקסים יותר. היא צוחקת בפה הקטן שלה, בעיניה, בסנטרה, בכל הפנים הקטנטנות שלה. זהו חיוך ששובה את לבך וחונק את גרוך מאושר.

וכך הטרקטורון הקטן שלי מתקדם לו אוט - אוט לתוך המושב. תוך שניות התנפצו מחשבותיי על יעל, ושלוות נפשי הופרה באכזריות. כמה משכנינו המבולבלים סיפרו לי, כי אישתי מיכל הועברה לבית חולים, לפני כשעה. מה שהבנתי מדברי הילדים המבוהלים שלי - עדנה בת ה-11 וחנן בן ה-9, שכאשר חזרו מבית הספר מצאו את אימם "ישנה". מה שהבהיל אותם נורא היה שראו אותה נופלת מהמיטה.

אף אחד לא יודע מתי מיכל איבדה הכרתה. הילדים סיפרו כי היא התנהגה שלא כרגיל בבוקר, הם אכלו לבדם והלכו לבית הספר. הדחף האימהי החזק עזר למיכל לבצע את הפעולות האחרונות כשעוד היתה בהכרה - השכנים מצאו את יעל נקייה ושבעה. רצתי לטלפון היחיד בבית לחם. היה זה מכשיר לא מודרני, פרימיטיבי, שבדרך כלל עבד גרוע או בכלל לא. התפללתי שלפחות הפעם לא יאכזב אותי. תוך כמה שניות שמעתי את קולה הנלחץ של האחות רחל: "שמעון, זה אתה? הרופאים בבית החולים רוצים לראותך מיד". "רחל, מיכל.... תגידי לי....", "מיכל חולה, היא בסכנה. אל תשאל יותר ונסה להגיע לבית החולים מה שיותר מהר". עפולה היא "עיר הבירה" של עמק יזרעאל. בית היולדות שם הומה אנשים, יעיל מאוד. בית החולים היה והינו המקום בו נולדו רב הילדים מהסביבה המקסימה של העמק, אולם בתנאי - שכלי התחבורה המקומית (טרקטורים, עגלות וסוסים, משאיות) הצליחו להגיע בזמן.

אי-אלה סממנים הראו כי מיכל הורעלה ו-18 השעות הראשונות עבדו הרופאים על בסיס הנחה זו. הם נתלו בכל פירור מידע שיצא מפי, בכדי לאמת מה גרם למצבה החמור. לא הסתירו כי סיכוייה לשרוד קלושים. למרות שעת אחר הצהריים המאוחרת הם ביצעו tracheotomy (פתיחת קנה הנשימה). נשימתה חזרה אך החום והדופק היו כה גבוהים, שלא היה מקום בטופס לרשום את הנתונים. בדיוק כאשר לחשתי תפילה חרישית, רופא ראשי במח' פנימית ניגש ואמר לי: "מר בר, הרפואה של היום אינה יודעת להתמודד עם מחלת מוח כה חמורה. כול מה שאנו יכולים לעשות למען רעייתך, הוא לעזור לה להלחם את מלחמתה. תאמין לי אנו עושים כמיטב יכולתנו, ואם אתה מאמין באלוהים, עדיף שתתפלל אליו, מיכל תצטרך את עזרתו." בבית לחם פשטו החדשות במהרה. כאשר חזרתי באותו לילה הביתה, מבית החולים, קמו כל האנשים כאחד בכדי לעזור לי, בזמן, בכסף, ובכל דרך אחרת. הגברים עזרו במשק, כל יום הוביל אותי מישהו לבית חולים וחזרה. הנשים דאגו לילדים, ניקו, כיבסו וגם הביאו לנו כל הזמן המון אוכל.

בשבת אחר הצהריים אבחנו את מחלתה של מיכל. היא סבלה ממחלה קשה - encephalitis (דלקת המוח). היא שכבה מרותקת למיטה, בצד אחד בקבוק שסיפק לה מזון לתוך וריד, מצד שני נקז מהפתח בגרונה, דרכו נשמה במעין שריקה.

ביום ראשון אמר לי הרופא כי אין טעם שאני אשה ליד מיטתה. היא לא יכלה לשמוע או לראות אותי ותנועותיה הן רק רפלקס של תת מודע. עמדתי לעזוב ושאלתי את הרופא אם מותר לי להשתהות אצלה עוד רגע קט. הוא מאוד התפלל שלקחתי את ידה של מיכל לידי והתחלתי לדבר אליה. הרגשתי כאילו היא מגיבה ללחיצת ידי ומיד אחרי כן התחילו עיניה להיפתח. הרופא קפץ והתקרב למיטתה. "לך הצידה בבקשה!" הורה לי. ואחרי כן אמר: "דברי, מיכל, דברי!" היא פתחה עיניה ובקול צרוד ולא טבעי קראה שלוש פעמים: "בואי!" הוראה נחרצת של האם לבתה. מרגע זה החלה ההחלמה הדרמתית והמופלאה של מיכל. ביום שלישי נעלם הבקבוק עם הגלוקוזה, מיכל החלה לקבל מזון דרך הפה. אישיותה היתה תמיד מופנמת וביישנית ועכשיו החל לבוא לביטוי פן אחר לגמרי של אופייה. היתה שמחה ומאשרת לחלוטין, ללא מעצורים, ובלי כל התחשבות במוסכמות החברה. בכלל לא היתה מודעת למצבה המסוכן שעד לא מזמן היתה שרויה בו. בבית החולים הפכה למרכז תשומת הלב מצד כולם. לידה הייתי אפס גמור, קראו לי פשוט "בעלה". הרופא הזהיר אותי: "החלמתה השלמה תהייה תהליך איטי וידרש מאמץ רב. ייתכן ותשמע מפיה דברים שמעולם לא שמעת." כאשר מיכל דיברה אלי, הקשבתי בפליאה כמכושף, למשמע אוזניי: הסודות הכמוסים ביותר של מחשבות אנוש. הכי הרבה זמן והכי בפרוטרוט היא דיברה על תקופת כליאתה במחנה הריכוז. בת 16 היתה כששחררה, והמעבר ממחנה ריכוז לחיים חופשיים היה עבורה כנראה חוויה חזקה, משכרת ומאשרת, שהשאירה עליה רושם לתמיד.

כולם ברכו אותי להחלמתה הפלאית של אשתי - לא רק צוות בית החולים והחולים, כי אם גם אנשים מיישובים בסביבה, נהגי אוטובוס, טלפניות, וגם הבדואים. ביום רביעי שאלה אותי אם אני דואג במסירות לילדינו. עניתי שהיא לא צריכה לדאוג, ושאלתי: "מה שמם?" תוך צחוק היא עונה: "עדנה וחנן." "כמה ילדים יש לך?", שוב צחקה: "שניים". נחרדתי עד מאוד. "מיכל, יש לנו שלושה ילדים: עדנה, חנן ויעל!" "לא" היא אמרה, "רק שניים" ואחרי כן בעייפות ניכרת נזכרה בחיוך: "תמיד השתוקקתי שיהיה לנו גם ילד שלישי." עצמה עיניה ונרדמה.

הצלקת על צווארה של מיכל היא כיום התזכורת היחידה לתפילה עיקשת לאלוהים, שאיפשרה לבן אדם לקחת חלק בנס של בית לחם.